

Leren leven met onzekerheid

Ledevaartkerk Chaam, zondag 1 augustus 2021

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Handelingen 27:33-44

Tweede Schriftlezing: Johannes 6:16-21

Inleiding

Leren leven met onzekerheid. Dat is wat er voor ons allemaal op ons pad is gekomen. We kunnen van alles bedenken, maar of het straks ook kan? Telkens veranderen de maatregelen en wordt de situatie anders. Overall moeten wij mensen leren leven met onzekerheid. Dat is het thema van vanmorgen. We lezen twee verhalen over een plotseling opgekomen stormwind. Of liever: over de manier waarop mensen daarop reageren. Het eerste verhaal gaat over Paulus op reis naar Rome. Paulus was gevangen genomen en zal in Rome terecht worden. Het schip vertrekt op een weinig gunstig moment. Op enig moment komen ze aan bij een plaats die 'Goede Havens' heet. Maar vervolgens gaat het toch mis. Er steekt een storm op. Iedereen op het schip is bang. Men houdt rekening met het ergste. Midden in de nacht krijgt Paulus een visioen. Een engel vertelt hem dat hij voor de keizer moet verschijnen en dat alle opvarenden gered zullen worden. Daar begint de schriftlezing van vanmorgen.

Ook in de lezing uit het Johannesevangelie gaat het over storm. In het voorafgaande gedeelte heeft Jezus brood en vis gedeeld met de hele menigte toehoorders aan de rand van het meer. Daarna trekt Jezus zich terug op de berg, alleen. De leerlingen gaan zonder hem op weg naar Kafarnaüm.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

"Laten we hopen dat het in september kan..." Het lijkt een gevleugeld woord geworden de laatste tijd. Een nieuwe vorm van afscheid nemen bij het begin van de vakantie. Schoorvoetend waren er weer activiteiten begonnen. Hier en daar yoga, een sportvereniging, soms een koor. We zijn dankbaar dat we elkaar toch nog hebben kunnen zien, dat er de laatste weken toch weer van alles mogelijk is geweest. Nu is het vakantie. En ook dat is onzeker. Kunnen we naar het buitenland? Moeten we in quarantaine. We verlangen er zo naar dat er weer van alles door kan gaan. "Laten we hopen dat het in september kan..." We hopen allemaal na de zomer het leven weer op te kunnen pakken. Maar zeker is het niet. We leven in onzekere tijden. Op verschillende fronten. We weten niet wat het virus nog gaat doen. Maar ook het klimaat kan ons behoorlijk verrassen. De overstromingen van enige tijd geleden hadden weinigen voorzien. In elk geval niet in die mate en in die omvang. Wij dachten dat we grip konden hebben op onze omgeving, dat wij moderne mensen alle problemen zouden kunnen oplossen of beter nog: dat wij grote problemen zouden kunnen voorkomen. Maar dat is grotendeels een illusie gebleken. Veel van onze zekerheden zijn niet meer zo zeker. In de praktijk moeten we leren leven veel onzekerheid. Hoe gaan we daar mee om?

Onzekerheid staat tegenover zekerheid. Zou je denken. Naar aanleiding van de twee verhalen die we vanmorgen lazen, vroeg ik me af: Zou je niet kunnen zeggen dat het tegenovergestelde van onzekerheid niet zozeer zekerheid is, maar vertrouwen?

Midden in een zware storm is er geen houvast, geen zekere uitkomst. Het kan fout gaan en dat is bijzonder beangstigend. Maar in allebei de verhalen heeft de angst niet het laatste woord. Zekerheden zijn weggefallen, onzekerheid is groot. Door vertrouwen blijkt er toch een uitweg te zijn. Vertrouwen blijkt steun te geven in een onzekere situatie.

Paulus en zijn medeschepelingen gaan door een donkere nacht heen. Het schip is in zwaar weer gekomen en de uitkomst is onzeker. Dat ze het niet zullen overleven is een zeer realistische mogelijkheid. Maar het vertrouwen van Paulus is sterker dan de angst. Het vertrouwen van Paulus, of zo je wil het geloof van Paulus, geeft de opvarenden de moed om het vol te houden. Sterker nog, het geeft ze de moed om gezamenlijk verder te gaan. Al die verschillende groepen: soldaten, bootslieden, gevangenen, mensen met zeer diverse religieuze achtergronden. Paulus' spoort al die mensen aan om samen te eten. Heel even zijn al die opvarenden een tafelgemeenschap. Het is bijna een soort avondmaalsviering op dat schip in nood: Breken en delen, voorafgegaan door een dankgebed. En iedereen mag meedoen: soldaten én gevangenen. Met de erkenning van diversiteit zit het wel goed, zouden we in onze tijd kunnen zeggen. Even lijkt de donkere nacht voorbij. Het licht breekt door. Als een glimp van Pasen: door de donkere doodstrijd heen breekt het licht van nieuw leven door en kunnen ze verder. Geen angst voor een onzekere toekomst, maar vertrouwen en gezamenlijkheid. Hoe verschillend ze ook zijn, ze gebruiken samen een maaltijd.

Die maaltijd zou je kunnen zien als een kort Paasmoment, midden in een bedreigende situatie is er even een vreedzaam moment. Helaas gaat dat ook weer snel over. Het is geen sprookje, maar een verhaal over een schip in nood. Na de maaltijd loopt het schip op een zandbank vast. Dan komen de gebruikelijke menselijke reacties weer boven. Mensen zijn vooral gericht op het redden van de eigen groep. Als we nu de gevangenen doden..... Zeggen de soldaten. In het vroege ochtendlicht is het licht van Pasen toch weer verdwenen. Maar Paulus houdt vol. Gesteund door zijn vertrouwen. En samen met de legerhoofdman, de centurio. Het is 'samen uit, samen thuis'. Samen moeten we er uit komen. En zo gebeurt: door onderlinge hulp komen ze samen van boord. Iedereen op het schip is gered. Allen komen behouden aan wal. Uiteindelijk gaat later de reis weer verder. Anders dan oorspronkelijk gepland, maar het verhaal gaat door. Zekerheden over hoe de weg zal gaan, zijn er niet. Wel het vertrouwen dat de weg ergens heen voert.

Een vergelijkbaar verhaal vertelt Johannes: over angst en vertrouwen. Jezus' leerlingen zitten in een boot op het meer van Galilea. Ze zijn scheep gegaan zonder Jezus, die heeft zich teruggetrokken. Dan steekt plotseling een stormwind op. In die omgeving schijnt dat inderdaad zo te kunnen gaan. Plotseling steekt een storm op en even plotseling gaat die weer liggen. De leerlingen worden erdoor overvallen. Ze zijn ongeveer 5 kilometer van de kust geraakt, als ze plotseling Jezus over het meer zien lopen. Pas op dat moment staat er dat ze bang worden. Als Jezus zich bekend maakt, is de angst meteen weer weg. En zijn ze ook direct op hun bestemming aangekomen. Het gaat heel snel allemaal. Unrealistisch snel. Veel informatie krijgen wij als toehoorders niet. Dat is een groot verschil met het verhaal over Paulus' schipbreuk. In dat verhaal kunnen zeilers nog altijd zien wat er precies gebeurt is. Bij Johannes is het verhaal heel wat minder realistisch. Jezus die over het water loopt: dat kan toch niet! En het schip dat plotseling op zijn bestemming is, dat is ook raar.

Johannes wil een heel ander soort verhaal vertellen. Hier gaat het niet over realistische werkelijkheid, maar over ervaring. De ervaring van angst tegenover de ervaring van vertrouwen. Op het moment dat de leerlingen worden overvallen door de storm, maakt Jezus zich bekend met de Godsnaam: Ik ben het, Ik ben er. Ik ben met jullie, ik ga met jullie mee, ik ondersteun jullie vertrouwen. Op dat moment doen de natuurwetten er niet zoveel meer toe. Het vertrouwen dat Jezus wekt is veel groter dan dat. Dat vertrouwen blaast de angst en onzekerheid omver. Dat vertrouwen maakt dat de leerlingen meteen op hun bestemming zijn. Jezus' aanwezigheid heeft hen ondersteund, nu zijn ze waar ze moesten wezen. Dat is de ervaring die het vertrouwen teweeg brengt. Dat is wat de evangelist met enkele zinnen onder woorden brengt.

Wat kunnen wij daarmee, in onze situatie? Helpt het ons te leren leven met onze onzekerheid? Kunnen wij vertrouwen 'dat het in september weer kan'? Zo makkelijk is het natuurlijk meestal niet. We mogen vertrouwen dat we er gezamenlijk uit kunnen komen, door het aan te durven op elkaar te vertrouwen, zoals de schepelingen in het verhaal over Paulus. We kunnen samen ons best doen om het mogelijk te maken, door samen op weg te gaan, door elkaar te ondersteunen als iemand even de moed verliest; door zorgvuldig met de schepping om te blijven gaan. Door te vertrouwen op de God die heet 'Ik zal er zijn!'
Amen